

Bijlage 1**Overzicht implementatie referentieniveaus in toetsen en examens in po, so, vo en mbo**

Primair en speciaal onderwijs				
	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016
Vanaf voorjaar 2015 zijn voor po eindtoetsen beschikbaar die een inzicht geven in hoeverre leerlingen in groep 8 referentieniveau 1F/2F (lezen en taalverzorging) en 1F/1S (rekenen) beheersen.	Voorbereiding centrale eindtoets (door CvE). Aanpassen andere eindtoetsen aan referentieniveaus (door toetsontwikkelaars)	Voorbereiding centrale eindtoets. Aanpassen andere eindtoetsen aan referentieniveaus.	PO: eerste verplichte afname van de Centrale Eindtoets/ andere eindtoets. Uitkomst toets geeft een indicatie van de bereikte referentieniveaus van de leerling. SO: Mogelijkheid tot vrijwillige deelname aan de centrale eindtoets.*	PO: tweede afname van de centrale eindtoets/ andere eindtoets. Uitkomst toets geeft inzicht in de bereikte referentieniveaus van de leerling. SO: Mogelijkheid tot vrijwillige deelname aan de centrale eindtoets.*

* Moment van invoering voor so afhankelijk van ontwikkeling 'passend onderwijs'.

Voortgezet onderwijs				
Vmbo	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016
Nederlands		Ten minste 5	Invoering referentieniveaus	Ten minste 5-6 voor Ned/rek (willekeurige volgorde)
Rekenen	Pilots	Onderdeel eindexamen, maar niet van uitslagregel	Idem	
Havo/vwo	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016
Nederlands	Ten minste 5-6-6 voor Ned/En/wis (willekeurige volgorde)	Idem	Invoering referentieniveaus	Ten minste 5-6-6-6 voor Ned/En/wis/rek (willekeurige volgorde)
Rekenen	Pilots	Onderdeel eindexamen, maar niet van uitslagregel	Idem	

Middelbaar beroepsonderwijs						
		2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
MBO-4	Ned	Pilots	Pilots	Centraal examen	Centraal examen	Centraal examen
	Rek	Pilots	Pilots	Pilots	Centraal examen	Centraal examen
MBO-2 en MBO-3	Ned	Pilots	Pilots	Pilots	Centraal examen	Centraal examen
	Rek	Pilots	Pilots	Pilots	Pilots	Centraal examen
Entree- opleiding	Ned/ Rek	Pilots	In 2014 besluit over invoering centrale examinering			
<p>Gedurende de pilotfase worden de referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen met instellingsexamens geëxamineerd en worden de behaalde resultaten niet meegenomen bij de slaag-/zakbeslissing.</p>						